

Databank Sport: vervolgd maar wel aangepast

Michel van Gent

Sinds 2011 staat de databank *Sportbonden, sportclubs en sportperiodieken in Nederland tot 1940* online en is te raadplegen onder:

<http://www.historici.nl/Onderzoek/Projecten/Sportverenigingen>.

De Databank Sport is opgezet door het Huygens Instituut voor Nederlandse Geschiedenis in Den Haag. Deze digitale databank behoort inmiddels tot de meest geraadpleegde databanken van dit instituut. De databank bevat namen en gegevens van bonden en clubs op het gebied van gymnastiek, hockey, korfbal, schaken, tennis en voetbal. Het gaat om organisaties die opgericht werden vóór 31 december 1940. Zij biedt voor professionele onderzoekers en amateur-sportliefhebbers een schat aan gegevens waarmee zij een eigen onderzoek kunnen beginnen of een lopend onderzoek kunnen verrijken.

Het Huygens Instituut voor Nederlandse Geschiedenis heeft vanwege de goede respons besloten de databank uit te breiden met bonden en clubs van genoemde sporten die tussen 1941 en heden zijn opgericht. Deze uitbreiding zal op enige punten wel afwijken van de huidige databank, terwijl voor een aantal zaken nog nadere besluiten moeten worden genomen. Hier zullen de belangrijkste veranderingen kort opgesomd worden. Tevens wordt stilgestaan bij enkele knelpunten die zich aandienen bij de nieuwe verzamelingsronde.

Aanpassingen

Alle clubs krijgen voor de oprichting de datum waarop hun verenigingsnaam voor het eerst in een bron voorkomt. Het gaat hierbij met name om fusieclubs die de oprichtingsdatum van de oudste fusiepartner hebben overgenomen.

Voorbeeld: op 5 april 1911 werd de Leidse korfbalclub Fluks opgericht, die in 1973 met Vicus Oriëntis fuseerde tot Fides Pacta. In 1992 fuseerde Fides Pacta met De Algemene tot Sporting Trigon. Fides Pacta en Sporting Trigon hebben allebei 5 april 1911 als oprichtingsdatum, maar in de nieuwe databank wordt dit respectievelijk 1973 en 1992. Dit is nodig om te voorkomen dat bij het opvragen van korfbalclubs opgericht in 1911 het zoekresultaat ten onrechte met twee clubs (namelijk Fides Pacta en Sporting Trigon) wordt verhoogd. In de *Opmerkingen* zal

voortaan vermeld worden dat de fusieclub een bepaalde oprichtingsdatum heeft overgenomen. Deze aanpassing zal uiteraard ook voor de fusieclubs opgericht vóór 1940 doorgevoerd worden.

Voor elke club wordt het lidmaatschap van een landelijke en regionale bond uitgesplitst in een beginjaar en eventueel een eindjaar. Zodoende kan de gebruiker opvragen hoeveel clubs er in een bepaald jaar of een bepaalde periode lid waren van een bepaalde bond. Deze mogelijkheid bestaat niet bij de huidige databank tot 1940.

Voorbeeld: het zal straks mogelijk zijn om te achterhalen hoeveel clubs er elk seizoen lid waren van een landelijke of regionale bond. Dit biedt de mogelijkheid de groei van een bond van seizoen tot seizoen in kaart te brengen.

Bij de profclubs zal als aanduiding voor de landelijke bond K.N.V.B. (profvoetbal) worden gebruikt. Er zullen aparte records worden gemaakt voor de profs en de amateurs.

Voorbeeld: zo kunnen van Ajax, Feijenoord en P.S.V., Blauw Wit en U.V.S. gegevens over de profs en de amateurs afzonderlijk opgevraagd worden, waarmee het door elkaar lopen voorkomen kan worden. De gebruiker kan bij zoekopdrachten dan ook gericht zoeken naar de profclubs in Nederland.

Bij de nieuwe databank worden twee digitale kaarten gevoegd met gemeenten bestaande in 1899 en 1998. Het zal straks mogelijk worden om bonden en clubs in deze digitale kaarten uit te zetten, zodat er een beeld van de verspreiding van de sporten opgeroepen kan worden.

Toelichting:

Er is voor 1998 gekozen, omdat toen de provincie Flevoland met bijbehorende gemeenten werd ingevoerd. Wanneer er voor een later jaar zou zijn gekozen, dan verdwijnen tal van plaatsen door gemeentelijke herindeling. Het leek ons goed dat zoveel mogelijk clubs in zoveel mogelijk afzonderlijke plaatsen konden worden weergegeven.

Knelpunten

Het is nog niet duidelijk wat er moet gebeuren met de zaalvoetbalclubs in Nederland.

Toelichting:

Het is mogelijk om de zaalvoetbalclubs in te voeren die in de Adresboeken van de KNVB staan, maar dan blijven de clubs in de "wilde" zaalvoetbalbonden uit de jaren zeventig en later van de vorige eeuw buiten beschouwing. Het verzamelen van deze clubs lijkt op voorhand arbeidsintensief, omdat er geen officiële mededelingen van deze niet-erkende bonden voorhanden zijn. Daarom wordt overwogen om de zaalvoetbalclubs niet op te nemen in de databank.

Bij de uitbreiding 1941-heden zal voornamelijk gebruik worden gemaakt van adresboeken en jaarverslagen van de landelijke en regionale bonden. De verwachting is dat in deze bronnen altijd wel ergens een oprichtingsdatum voor een club zal worden genoemd.

Toelichting:

Voor de verenigingen uit de periode tot 1941 werden vaak ook digitale krantenverzamelingen benut om een oprichtingsdatum of tenminste een eerste vermelding te achterhalen. Dit is zeer arbeidsintensief werk geweest. Daarom is het voornemen om digitale kranten voor het vervolg van de databank in mindere mate te gebruiken. Ook zal nog bekeken worden of de Koninklijke erkenning van de statuten van bonden en clubs na 1945 in de databank verwerkt zullen worden.

Het is nog onzeker of de databank als geheel wordt geïntroduceerd of dat alle aanvullingen apart zullen worden aangeboden op internet. Dit heeft te maken met de hoeveelheid clubs die moet worden ingevoerd. Tevens moet voor elke tak van sport een aanvulling op de inleiding in de databank worden gemaakt voor de periode na 1940. Ook dit belooft een flinke inspanning te worden.

Toelichting:

Alle bestaande hockey- en korfbalclubs zijn inmiddels ingevoerd en de invoer van voetbalclubs is begonnen. De KNSB heeft een overzicht van bestaande schaakclubs geleverd, maar de KNGU en de KNLTB hebben nog geen lijsten van aangesloten gymnastiek en tennisclubs gezonden. Bovendien moet van alle clubs achterhaald worden in welk jaar zij zich bij een bond hebben aangesloten en wanneer zij eventueel bedankten door ontbinding of fusie o.i.d. Alle clubs die tussen 1940 en 2013 zijn opge-

richt en verdwenen staan uiteraard niet in de huidige ledenlijsten van bonden, maar zij moeten wel ingevoerd worden. Dit betekent zeer waarschijnlijk dat adresboeken en jaarverslagen van seizoen tot seizoen gecontroleerd moeten worden.

Het Huygens Instituut voor Nederlandse Geschiedenis heeft een publieke functie en ontwikkelt de Databank Sport voor iedereen met een sporthistorische belangstelling. Het wil dan ook zoveel mogelijk rekening houden met wensen die onderzoekers aan de databank stellen. Daarom wil het Instituut graag aanvullingen, verbeteringen en suggesties ontvangen om de databank zo goed mogelijk tot ontwikkeling te brengen. U kunt uw reactie opsturen naar:
michel.van.gent@huygens.knaw.nl

Michel van Gent (1959) is onderzoeker bij het Huygens Instituut voor Nederlandse Geschiedenis in Den Haag. Hij werkt aan de Databank Sportbonden, sportclubs en sportperiodieken in Nederland, waarvan het gedeelte tot 1940 sinds 2011 online staat. Daarnaast is hij korfbalmedewerker bij het Leidsch Dagblad.